Bijlage I Opbouw uitkering en toelichting op wijzigingen

De bijstandsuitkering bestaat uit 3 componenten: de norm, toeslag en verlaging.
De WWB kent de mogelijkheid om de toeslag lager vast te stellen of de gezinsnorm te verlagen in de volgende situaties:

1. Een lagere toeslag voor alleenstaande of alleenstaande ouders of een verlaging van de gezinsnorm in verband met het geheel of gedeeltelijk kunnen delen met een ander van algemeen de noodzakelijke kosten van het bestaan. (artikel 25 resp. 26 van de wet);
2. Een lagere toeslag voor alleenstaande of alleenstaande ouders of een verlaging van de gezinsnorm in verband met de woonsituatie (artikel 27 van de wet);
3. Verlaging van de toeslag of norm in verband met het recentelijk beëindigen van een studie (artikel 28 van de wet) of
4. Een lagere toeslag vaststellen voor alleenstaanden in verband met de leeftijd van 21 of 22 jaar (artikel 29 van de wet).

Ad 1 en 2
In de huidige verordening (2010) is getracht de hoogte van de toeslag af te stemmen op de mate waarin de kosten gedeeld kunnen worden én aan de hand van verschillende omstandigheden. Zo is de hoogte van de toeslag afhankelijk van het aantal inwonende (meerderjarige) kinderen of ouders, het inkomen van de kinderen en het al dan niet aanwezig zijn van een zakelijke overeenkomst. Vaak dienen deze verschillende factoren in samenhang te worden bezien om de toeslag te bepalen. Discussiepunt met de klant en onderwerp in bezwaarprocedure is veelal welke factoren betrokken moet worden in de berekening van de uitkering.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de verordening nog verder te vereenvoudigen. Zo is de beoordeling zakelijke overeenkomst niet meer van toepassing, maar uitsluitend medebewoning op basis van de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA- registratie) Met de vereenvoudiging van de verordening kan snel en eenvoudig de uitkering beoordeeld worden en is er geen ruimte meer voor discussie welke factoren al dan niet in welke mate van toepassing zijn.

Door de wijziging van de systematiek zoals is aangegeven in de eerder genoemde bijlage, betekent dit in een aantal situaties een inkomensachteruitgang. Als er sprake is van het delen van kosten, op basis van een zakelijke overeenkomst, bedraagt de toeslag op basis van de huidige verordening 14%. Deze wordt op basis van de nieuwe verordening 10%. (het inkomen daalt met ca. € 53,00 per maand van € 845,00 naar € 792,00) Indien er bij de gezinsnorm (€ 1.320,00) sprake is van een verlaging door het kunnen delen van kosten, betekent dit een verlaging van € 132,00 in plaats van € 79,00 per maand.

In de gemeente Valkenswaard zal dit leiden tot de aanpassing van 26 uitkeringen. De wetgever acht in deze een overgangstermijn van 6 maanden redelijk en billijk voor betrokkenen om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie en afspraken te maken en aanpassingen te plegen in het uitgavenpatroon.

Ad 3

In de conceptverordening komt de lagere toeslag of norm in verband met het recentelijk beëindigen van de studie niet meer terug. De wetgever plaatst personen die aanspraak maken op een studiefinanciering of tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten in een gunstiger positie. Indien de studie wordt beëindigd en een beroep op de WWB wordt gedaan, komt er een einde aan die gunstige positie. De belanghebbende wordt vervolgens nog extra benadeeld als er een verlaging plaatsvindt. Bovendien zou een verlaging alleen van toepassing zijn op een beperkte groep van uitwonende ex-studenten, waarvan de basisbeurs, toeslag en lening hoger is dan de geldende bijstandsnorm. Tot slot is de hoogte van de studiebeurs afhankelijk van de studie en wordt er een vast bedrag voor de kosten van het levensonderhoud gehanteerd. Gelet hierop houdt een verlaging van de bijstandsnorm of toeslag geen verband met lagere kosten voor levensonderhoud, want de leefsituatie wijzigt niet bij het beëindigen van de studie. Niet wenselijk is om bij de vaststelling van de bijstand verder onderscheid te maken op basis van studie voor de duur van maximaal 6 maanden. Door geen gebruik te maken van deze mogelijkheid tot lagere toeslag behoudt de verordening zijn eenvoud.

Ad 4

Artikel 29 geeft het college de bevoegdheid om een afwijkende toeslag toe te passen indien het college van oordeel is, dat gezien de hoogte van het minimum jeugdloon er een drempel zou kunnen zijn om werk te aanvaarden. In de conceptverordening wordt bepaald dat 21 en 22 jarigen geen toeslag wordt verstrekt omdat het accent op werken, mede bezien vanuit de bedoelingen van de wetgever, primair staat. Verder is een onderscheid in leeftijd discutabel. Waarom zou een 21 jarige alleenstaande lagere kosten van bestaan hebben dan een alleenstaande persoon van 22 jaar? In bestaande verordening WIJ krijgt de 21 jarige geen toeslag en de 22 jarige een toeslag van 10%. Concreet betekent dit in de gemeente Valkenswaard dat dit zal leiden tot de aanpassing van 8 uitkeringen uitgaande van de peildatum 21 oktober 2011. Ook hier is een overgangstermijn van 6 maanden geldend.

Gunstige effecten "nieuwe" verordening in combinatie met de aangepaste WWB per 1 januari 2012

- Een meerderjarige inwonend kind dat studeert en een inkomen heeft van minder dan € 1.023,00 netto per maand wordt op grond van artikel 4 tweede lid van de WWB niet gerekend tot het gezin. Maar in die situatie kunnen wel kosten worden gedeeld. Ook in de verordening (artikel 2 lid 3) wordt deze situatie uitgezonderd en betekent dit een maximale toeslag van 20% bij een alleenstaande of alleenstaande ouder dan wel geen verlaging van de gehuwdennorm. In de oude situatie betekende dit een toeslag van 14% dan wel een verlaging van 6% Hiermee wordt de lijn van de wetgever voortgezet om het studeren van kinderen te bevorderen.
- Als een persoon binnen het gezin zorg nodig heeft zoals bedoeld in artikel 4 lid 5 van de WWB, wordt deze persoon eveneens niet gerekend tot het gezin. Maar in die situatie kunnen wel kosten gedeeld worden. In de verordening (artikel 2 lid 3) wordt deze situatie uitgezonderd en betekent dit een maximale toeslag van 20% bij een alleenstaande of alleenstaande ouder dan wel geen verlaging van de gehuwdennorm. Hiermee wordt de lijn van de wetgever door de gemeente bestendigd waarbij zorg aan gezinsleden wordt aangemoedigd.
- Als een gezin bestaat uit drie of meer meerderjarige personen wordt geen verlaging toegepast omdat deze gezinnen onevenredig hard worden getroffen door de "huishoudtoets". In deze

gevallen heeft een gezin dat bestaat uit drie of meer personen meer kosten, zoals de premie en eigenrisico van de zorgverzekering.